

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): **Pavla Ksiazkiewiczová**

Název práce: **Německo-ruské vztahy na pozadí ukrajinské krize a rusko-gruzínské války**

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce): **Jakub Eberle**

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Práce se zaměřuje na německou zahraniční politiku vůči Rusku ve vztahu ke konfliktům v Gruzii (2008) a na Ukrajině (2014). Autorka volí komparativní přístup, sleduje změny v politice SRN a ptá se „proč se Spolková republika Německo rozhodla podpořit v roce 2014 evropské sankce uvalené na Ruskou federaci kvůli jejich přičinění při destabilizaci situace na Ukrajině a anexi Krymu, když v roce 2008 při rusko-gruzínské válce žádné podobné opatření neprosazovala?“ (s. 2). Odpovědi jsou hledány pomocí studia veřejných vystoupení německých politiků. Její hlavní tezí je, že politika SRN se v daném období posunula od sledování ekonomických zájmů směrem k prosazování hodnotových agend.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Práce sleduje logickou a srozumitelnou strukturu, jejíž součástí jsou tři hlavní kapitoly věnované (i) teorii a metodologii, (ii) historickému kontextu a (iii) vlastní kvalitativní analýze projevů německých politiků. Její nejsilnější stránkou je široká pramenná základna. Výběr zdrojů je navíc jasně a logicky odůvodněn. Na slušné úrovni je metodologické zpracování, přestože se autorka stále pohybuje spíše v dimenzi hermeneutické interpretace textů, než snahy o rekonstrukci struktury jejich diskurzu (která by byla bližší kritické diskurzivní analýze, na kterou se autorka odvolává). Poněkud nedokončeně působí velmi krátký úvod, který shrnuje hlavní argumenty, ale chybí zde alespoň stručné nahlédnutí do teoreticko-metodologického základu textu či nastínění jeho struktury. Nejproblematictější částí je teoretický rámec, kde se autorka odvolává na „foreign policy analysis“, kterou označuje za teorii (namísto podoblasti zájmu mezinárodních vztahů či komparativní politologie). Text zde působí poněkud zmateně a nepřesně. Hlavní příčinou toho zřejmě bude fakt, že první tři odstavce na s. 6-7 jsou ve skutečnosti jen převyprávěním hesla „Foreign Policy Analysis“ z anglické Wikipedie (pro srovnání: https://en.wikipedia.org/wiki/Foreign_policy_analysis). Autorka tento zdroj necituje, přestože přebírá jeho strukturu a argumentaci. Namísto toho se odkazuje na zdroje uvedené v rámci tohoto hesla. Přibližuje se tak až na samou hranici plagiátu, což ukazuje přinejmenším velmi špatný úsudek autorky. (Zohledňuji to také v navržené známce.) Teoretická argumentace je dále vymezená sporem mezi ekonomickými zájmy a hodnotovými agendami. Je zarážející, že zde jako možná interpretace zcela chybí zájmy bezpečnostní a geopolitické – jedná se přeci o válečné události! Vlastní analýza je na obecné úrovni uspokojivá, přesto však trpí řadou nepřesností, které zřejmě vychází i z relativně omezeného použití odborné literatury přímo k tématu německo-ruských vztahů. Autorka zde např. hned dvakrát chybně uvádí, že Frank-Walter Steinmeier byl ministrem zahraničí již ve Schröderových vládách (s. 9, 24). Její komparace se opírá o sporné tvrzení, že obě „situace měly spoustu společných jmenovatelů“ (s. 48) a „tyto dva konflikty [se] příliš nelišily“ (s. 61), což ovšem přehlíží dva zásadní aspekty ukrajinského příkladu: (i) absenci jakékoliv vojenské provokace či útoku ze strany Ukrajiny a (ii) narušení teritoriální integrity a změnu hranic skrze anexi Krymu. Problematické je také autorčino spojování hlubších proměn německo-ruského vztahu s nástupem Angely Merkel („Nástupem Angely Merkelové se pozornost začala od ekonomických zájmů ubírat spíše k humanitárním problémům.“ s. 23) Řada odborné literatury (nejvýrazněji knihy Stephena Szabo a Hanse Kundnaniho) naopak argumentuje, že osobně jistě rezervovaný postoj Merkelové vůči Putinovu režimu se až do roku 2014 v německé politice nijak zásadně neodrazil, protože převážily právě strukturální (ekonomické a bezpečnostní) faktory.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Jazykový a stylistický projev je na průměrné úrovni. Dojem místy kazí gramatické chyby („Německo a Rusko byly ... vnímání,“ s. 2), nepřesné překlady pojmů z angličtiny (např. *norms* jako hodnoty, *agents* jako zástupci, *normative power* jakožto normativní síla – namísto mocnost) a nesrozumitelné či přinejmenším podivné fráze (např. Angela Merkel „se pak jmenovala do vedoucí role řešitele situace na Ukrajině, s. 42; Ursula von der Leyen si „byla vědoma toho, že konflikt narušil kontinuitu dějin,“ s. 46). Grafická úprava a formální náležitosti jsou v pořádku.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Autorka textu evidentně věnovala značné množství úsilí, a to zejména co se práce s empirickými zdroji týče. Je proto škoda, že potenciál zůstal nenaplněn díky výše zmíněným limitům či nedostatkům, které by bylo možné odstranit a) lepší rešerší literatury přímo k tématu německo-ruských vztahů (např. namísto obecné literatury k německé zahraniční politice či historickým úvodům k oběma konfliktům), b) skutečným nastudováním textů k analýze zahraniční politiky (namísto převyprávění Wikipedie), c) lepší redakcí textu.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Autorka by se měla vyjádřit k

- a) výše zmíněným problémům pasáže o *foreign policy analysis*
- b) absenci bezpečnostní a geopolitické dimenze v jejím interpretačním rámci (který zůstává jen na úrovni ekonomický zájem versus hodnoty)
- c) podobností a rozdíly obou konfliktů (které problematizují její tezi, že obě situace byla rámcově stejné, ke změně ovšem došlo na úrovni diskurzu politických aktérů)

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Doporučuji k obhajobě s hodnocením *dobře*.

Datum:

Podpis:

1. června 2017

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.